

Zákazník: Ministerstvo zdravotnictví České republiky

Datum zpracování: 5.11.2021

Počet stran: 11 (z toho příloha v rozsahu 4 stran)

Covid-19 dezinformace – analýza č.3

za období 1.10.2021 – 31.10.2021

Nejdůležitější poznatky a doporučení:

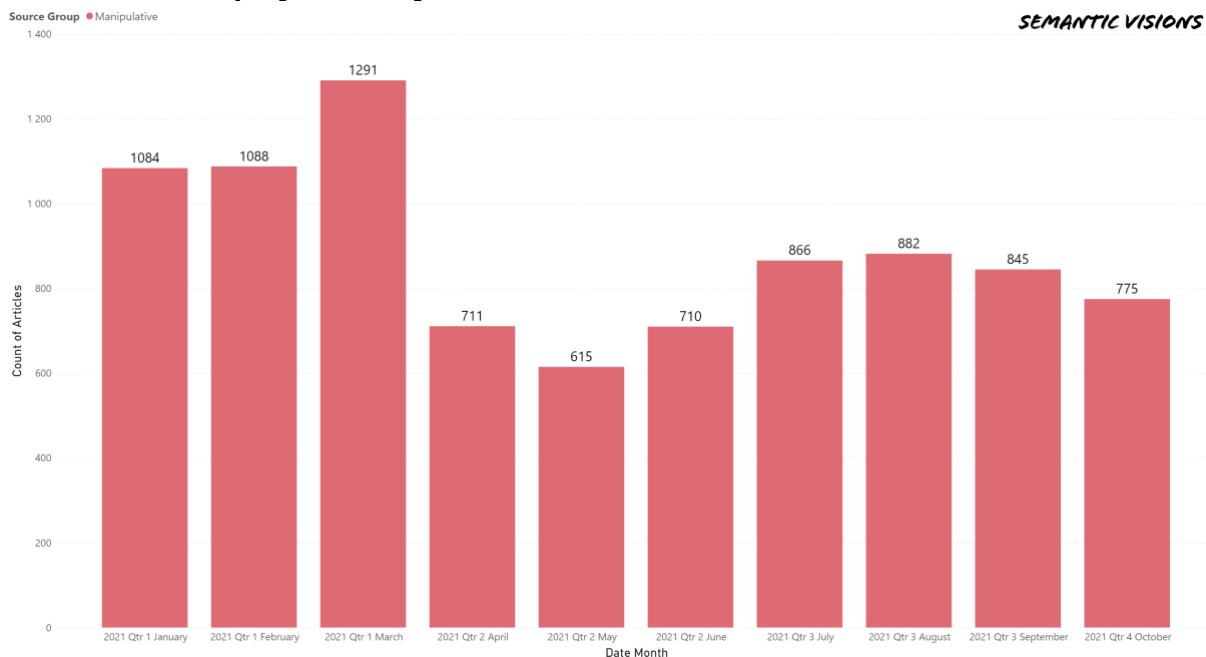
- a) Množství dezinformačního obsahu souvisejícího s Covid-19 je v aktuálním období mírně nižší než v předcházejících měsících. Tento pokles je ovšem způsoben nárůstem pozornosti věnované parlamentním volbám a situaci okolo prezidenta Miloše Zemana.
- b) Od poloviny října 2021 naopak dochází k nárůstu množství dezinformačního o Covid-19. Tento nárůst souvisí s opětovným nárůstem infekcí a hospitalizací **a je tak pravděpodobné, že spolu s další vlnou epidemie aktuálně startuje také další vlna dezinformací.**
- c) Hlavní narativy zůstávají stejné jako v předcházejícím období. Tyto narativy je možné rozdělit na **hodnotové a konspirační** a na ty, které jsou založeny na **dezinterpretaci a přeručování faktů o očkování a nemoci samotné.**
- d) **Docílit změny názoru v hodnotových otázkách a u publika pevně zakotveného v konspiračním vnímání světa, je ovšem extrémně obtížné.** Doporučujeme se tedy soustředit výhradně na narativy založené spíše na manipulaci a dezinterpretaci faktů spíše než těch postavených na hodnotových otázkách, viz sekce „Hlavní narativy“.
- e) Mezi hlavní faktory ovlivňující tendenci k odmítání očkování patří **vztah daného jednotlivce ke státu a jeho institucím a důvěra v ně, strach a obavy z negativních zdravotních dopadů očkování a přesvědčení o nedostatku faktických a pravdivých informací.**
- f) V odmítání očkování hraje roli nedostatečné informovanost o fungování a smyslu očkování a rizikovosti vakcín oproti rizikovosti nemoci samotné. **Doporučujeme zaměřit další fázi kampaně právě na informování části populace, která doposud očkování odmítá primárně kvůli obavám z nežádoucích vedlejších účinků a nedostatku informací.**

- g) Při vytváření kampaně doporučujeme využít sadu otázek na něž v současnosti není k dispozici jasná, srozumitelná a snadno dostupná odpověď, viz sekce „*Nejdůležitější doporučení*“. **Právě nejistotu a nedostatek informací ohledně popsaných otázek využívají dezinformační weby s cílem posílit chaos, nejistotu a obavy.**
- h) **Semantic Visions také doporučuje ve zvýšené míře v kampani využít sociální sítě (Facebook, Instagram a TikTok) a jejich možnosti přesného cílení reklamy na relevantní skupiny obyvatelstva, a zacílit tak komunikaci na dosud neočkované části populace.**

Analýza množství dezinformačního obsahu:

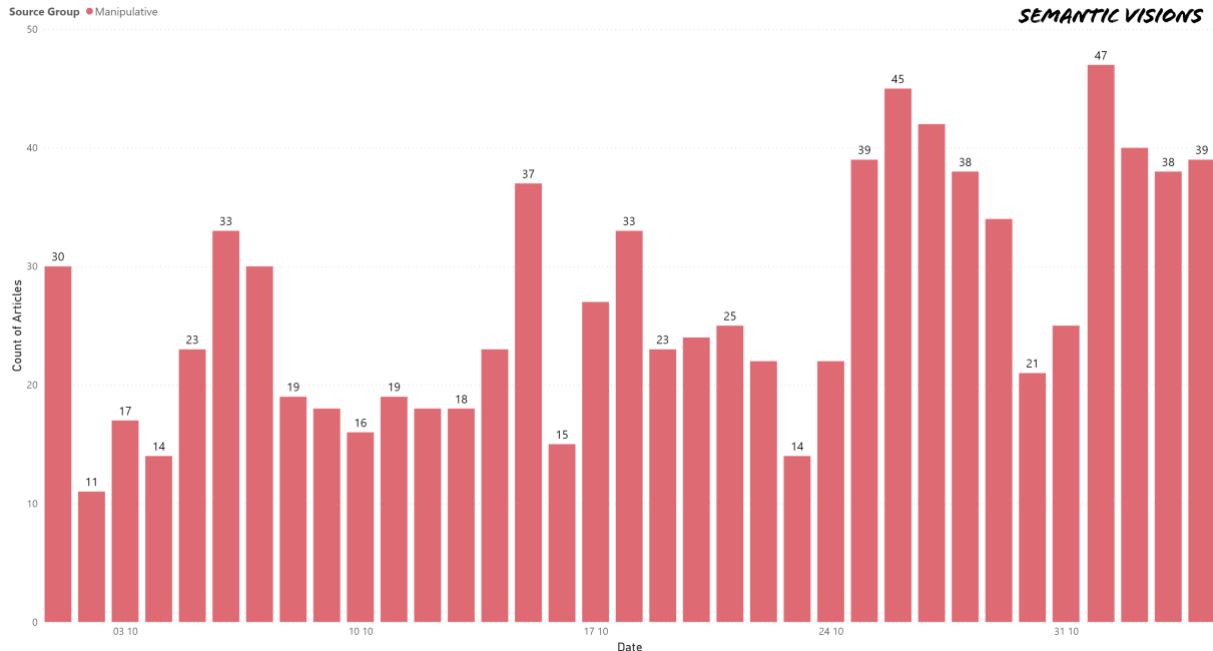
V aktuálním sledovaném období (říjen 2021) nedošlo oproti předcházejícím měsícům k nárůstu množství manipulativního obsahu, který se týká očkování a Covid-19. Naopak, od července 2021 se v říjnu objevilo nejmenší množství dezinformací na toto téma. (Vizualizace č.1).

Vizualizace č.1: Vývoj dezinformačního obsahu na téma Covid-19 od 1.1. 2021 do 31.10. 2021 po jednotlivých měsících

Tento pokles byl ovšem způsoben přesměrováním pozornosti dezinformačních webů na další témata, zejména ta spojená s výsledkem parlamentních voleb a situací okolo prezidenta Miloše Zemana. Od druhé poloviny října ovšem dochází k postupnému nárůstu dezinformačního obsahu, který nadále pokračuje i v prvních dnech listopadu 2021. Je tak možné predikovat, že tento nárůst bude pokračovat i nadále, spolu s tím, jak opět rapidně narůstá počet infekcí a hospitalizací a že jsme momentálně v počátcích další dezinformační vlny.

Vizualizace č.2: Vývoj dezinformačního obsahu na téma Covid-19 od 1.10. 2021 do 3.11. 2021

Metodologie

Na základě využití technologií Semantic Visions pro analýzu velkých dat bylo vyhodnoceno 166 869 článků, které byly v období 1.10.2021 – 31.10.2021 publikovány v českém jazyce. Tématu Covid-19 se věnovalo 7 919 článků a 847 z nich bylo vyhodnoceno jako dezinformační. Dezinformační obsah je vyhodnocován na základě komplexních sémantických pravidel, která kombinují známé dezinformační narativy a kontext, ve kterém se přihlíží i k typu zdroje. Výsledky jsou v tomto případě dále kvalitativně kontrolovány analytickým týmem.

Hlavní dezinformační narativy:

Hlavní dezinformační narativy zůstávají v aktuálním období stejné jako v předcházejících měsících. Naprostá většina dezinformací kolujících v online prostoru tak v různých formách a variacích obsahuje jedno z následujících tvrzení:

- 1. Vakcíny způsobují závažné vedlejší účinky a dlouhodobé zdravotní následky***
- 2. Vakcíny nejsou účinné, proti viru a nákaze nechrání a na zvládnutí epidemie nemají vliv***
- 3. Pandemie Covid-19 je produktem globálního spiknutí***
- 4. Proti-pandemická opatření představují narušení základních svobod a přechod k novému typu totality***

Hlavní narativy jako takové se tedy příliš neproměňují, **spolu se silící epidemií ovšem narůstá množství manipulativního obsahu, podle kterého vakcíny nejsou proti epidemii Covid-19 účinné** a očkovací kampaň je tedy zcela zbytečná. Právě na opět rostoucí počet infekcí, hospitalizací a úmrtí tyto zprávy poukazují, specificky se přitom zaměřují na zprávy o infekci a hospitalizacích již naočkovaných jedinců.

Mezi těmito narativy je ovšem významný rozdíl, který by měl být reflektován ve způsobu, jakým je k nim přistupováno. **Narativy č. 3 a 4 se jsou primárně hodnotové a radikálně konspirační** – soustředí se tedy na publikum, které již má vštípené konspirační vidění reality a/nebo pro které jsou ve vztahu k očkování nejdůležitější právě hodnotové otázky, jako například osobní svoboda. **Docílit změny názoru v hodnotových otázkách a u publika, které je pevně zakotveno v alternativním a konspiračním vnímání světa, je ovšem extrémně obtížné** a v krátkodobé perspektivě prakticky nemožné. **Tento typ narativů proto v komunikaci doporučujeme ignorovat** a dezinformace tohoto typu se nesnažit aktivně vyvracet či na ně reagovat.

Narativy č.1 a 2 jsou oproti tomu založeny spíše na manipulaci a dizinterpretaci faktů o očkování a šíření nepravdivých a zavádějících informací a u cílového publika využívají nedostatečné informovanosti či nepochopení způsobu fungování vakcín a o aktuálním vývoji pandemie a přirozených obav o vlastní zdraví. **Negativní efekt dezinformačních narativů č.1 a 2 je možné neutralizovat pomocí poskytování objektivních a srozumitelných informací a vyvracení rozšířených dezinformací.** Výhradně na tyto narativy se proto doporučujeme v komunikaci zaměřit – viz konkrétní metody v sekci „Doporučení“.

Vizualizace č.3: Ukázka manipulativního narativu č.2: Vakcíny nejsou účinné, proti viru a nákaze nechrání

PLNĚ NAOČKOVANÁ TEREZA SE NAKAZILA COVIDEM OD SVÝCH PLNĚ NAOČKOVANÝCH RODIČŮ, PROTI KTERÉMU JSOU VŠICHNI Z NICH PLNĚ OČKOVÁNI

30. října 2021 v ČR. Hlavní. Komentáře. Politika & Lid. práva, ZDRAVÍ & COVID

AA

Proč lidé věří dezinformacím spojených s pandemií Covid-19 a očkováním?

Hlavní faktory:

Vztah ke státu a jeho institucím

Nedůvěra ve stát, ve vědu, v politický a zdravotnický systém a instituce obecně má zásadní vliv na víru v dezinformace o Covid-19 a odmítání očkování. U skupin obyvatelstva, které apriori nevěří státu a jeho institucím je výrazně vyšší pravděpodobnost, že budou odmítat očkování a zároveň věřit dezinformacím o Covid-19¹. Monitorované dezinformační weby přitom tuto nedůvěru dlouhodobě cíleně budují a posilují a u jejich stálého publika je tak pravděpodobnost odmítání očkování výrazně vyšší.

Strach a obavy

V počátečních fázích pandemie představovaly obavy z nové neznámé nemoci a nastalé situace významný faktor, který snižoval schopnost kritického myšlení a zvyšoval ochotu věřit alternativním a šokujícím (dez)informacím, které právě na strach a obavy úmyslně cílí. V současnosti již ovšem s největší pravděpodobností panický strach a intenzivní obavy z Covid-19 u velké části populace vyprchal – u jisté části populace jej ovšem paradoxně nahradil strach a obavy z očkování a jeho možných negativních zdravotních dopadů.

Tato změna odpovídá dlouhodobému působení dezinformačního ekosystému, který již od počátku pandemie souběžně snižuje či zcela popírá rizikovost a závažnost onemocnění Covid-19 a zároveň šíří zkreslené či zcela nepravdivé informace o rizikovosti vakcín.

Nedostatek informací

Odmítání vakcín je u značné části populace způsobené z velké části nedostatečnou informovaností o smyslu očkování, způsobu fungování, vlivu očkování na zvládnutí pandemie v kontextu jednotlivce i společnosti jako celku a skutečných rizicích očkování v porovnání s riziky, které představuje Covid-19. Jak ukazují studie na toto téma, stejně jako působení dezinformací snižuje ochotu nechat se očkovat, fakticky správné informace o očkování naopak ochotu k očkování zvyšují a mohou působení dezinformací neutralizovat.² Pokud ovšem podstatná populace nepřichází do styku s fakticky správnými informacemi a nemá je tak k dispozici, toto informační vakuum vyplňují právě nesprávné a manipulativní zprávy.

Existující kognitivní predispozice

Určité typy lidí mají silnější predispozici k tomu věřit dezinformacím než ostatní – zatímco vzdělání, věk, bydliště nemají na důvěru v dezinformace jednoznačný vliv³,

¹ [Vaccines | Free Full-Text | Lack of Trust, Conspiracy Beliefs, and Social Media Use Predict COVID-19 Vaccine Hesitancy | HTML \(mdpi.com\)](#)

² [Measuring the impact of COVID-19 vaccine misinformation on vaccination intent in the UK and USA | Nature Human Behaviour](#)

³ [Proč Češi věří fámám o covidu - Seznam Zprávy \(seznamzpravy.cz\)](#)

jako nejzásadnější faktor se ukazuje tzv. socio-kognitivní polarizace. Jde o kombinaci černobílého vidění světa (tendence vidět vše v krajních polohách a neschopnost rozeznávat komplexitu), kognitivní rigidity (neschopnost změnit názor) a netolerance vůči odlišným názorům.⁴ Tato kombinace faktorů se přitom objevuje napříč věkovými i sociálními skupinami a jejich přítomnost výrazně ovlivňuje tendenci věřit dezinformacím obecně i těm spojeným s Covid-19 a očkováním.

Nejdůležitější doporučení:

Na základě analýzy dezinformačního obsahu byla vytvořena sada otázek, na něž významná část populace, zejména ta se skeptickými postoji vůči očkování, nemá v současnosti jasnou odpověď. **Právě rozšířená nejistota a nedostatek informací ohledně níže popsaných otázek jsou velmi intenzivně využívány dezinformačními weby s cílem posílit chaos, nejistotu a obavy.**

Tyto otázky je možné shrnout následovně:

- *Jak to, že se mohou nakazit i plně naočkovaní? Znamená to tedy, že vakcína nechrání před infekcí?*
- *Pokud se mohu nakazit i naočkovaný, proč bych se měl očkovat?*
- *Proč roste počet případů nákazy u plně naočkovaných jedinců?*
- *Proč má vakcína smysl, když i naočkovaní jedinci mohou přenášet a šířit onemocnění?*
- *Proč na vakcínu umírají i již naočkovaní?*
- *Proč bych se měl očkovat, když účinek vakcíny vydrží jen 6 měsíců?*
- *Proč bych se měl očkovat, když je imunita po prodělání Covid-19 účinnější než po očkování a vydrží stejně dlouho?*
- *Proč bych se měl očkovat, když jsem mladý a zdravý, se silným imunitním systémem?*
- *Mají vakcíny skutečně negativní vedlejší účinky? Co se mi může stát a jak velká je šance, že bude mít očkování za následek vážné zdravotní problémy/smrt?*
- *Jak víme, že vakcíny jsou bezpečné, když nemáme dlouhodobá data?*
- *Proč bychom měli očkovat děti, když pro ně onemocnění Covid-19 představuje jen minimální riziko?*
- *Pokud je nyní potřeba třetí dávka očkování, znamená to, že budou následovat další dávky a očkování bude probíhat donekonečna?*

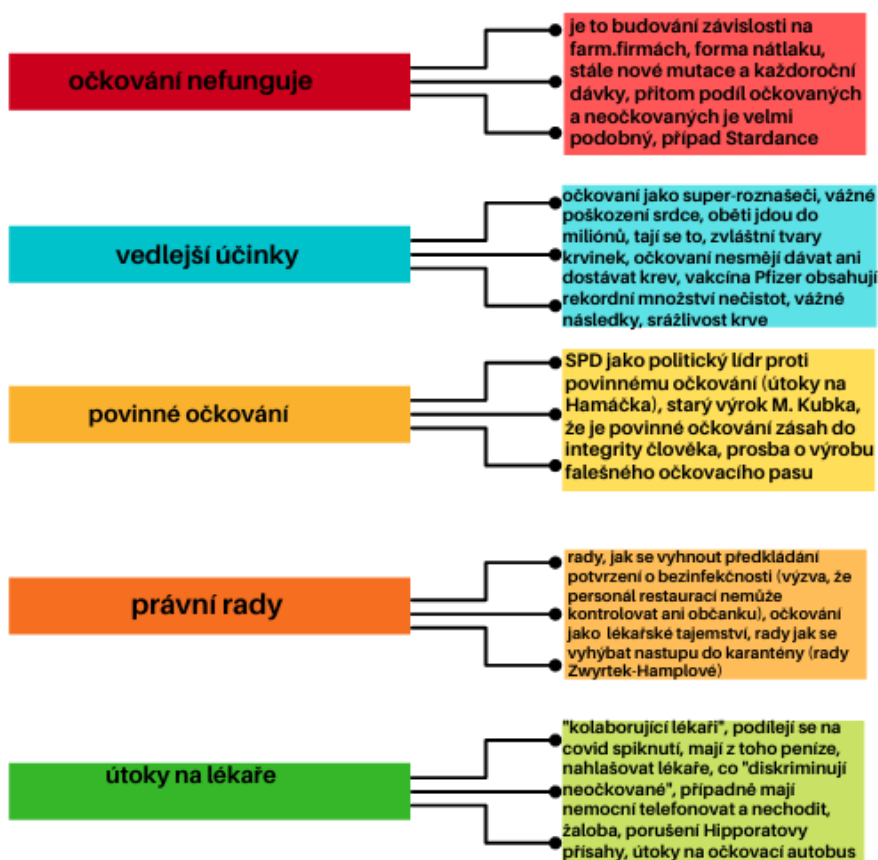
⁴ [Frontiers | Going Viral: How Fear, Socio-Cognitive Polarization and Problem-Solving Influence Fake News Detection and Proliferation During COVID-19 Pandemic | Communication \(frontiersin.org\)](https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2020.00581/full)

Na tyto otázky jsou dezinformačními weby podsouvány nepravdivé či manipulativní odpovědi. **Proto by právě témata obsažená ve výše zmíněném seznamu měla představovat prioritu v informační kampani Ministerstva zdravotnictví.** Poskytnutí srozumitelných odpovědí na výše zmíněné otázky, a to zejména se zacílením na skupinu populace, která doposud očkování odmítala kvůli obavám z nežádoucích účinků, by mělo být jedním z hlavních cílů další fáze komunikační kampaně.

Monitoring sociálních sítí

Sledované skupiny:

- Nejsme loutky: 39,5 tis. členů
- Covidu se nebojíme, bojíme se "opatření" - Nechte nás na pokoji! 10,4 tis. členů
- Fórum vlastenců: 7, 5 tis. členů
- Přátelé Ruska v České republice 16,3 tis. členů
- Fanclub Tomia Okamury a SPD: 24 tis. členů
- Nenechám se očkovat: 11 tis. členů
- Češi, táhněme za jeden provaz: 16,8 tis. členů
- Rodiče proti rouškám: 3,9 tis. členů
- Děti do škol/školek BEZ testů a roušek!!! 21,1 tis. členů
- Na svobodu nám nesahejte!!! Češi a Slováci jednotně! 9,7 tis. členů

Příloha 1: Příklady dezinformačního obsahu

Dezinformační obsah typu: Radikálně konspirační

Titulek: **Kdo stojí za covid krizí, Velkým resetem a Green Dealem? Dokument, jak funguje současný svět**

<https://www.ac24.cz/zpravy-ze-sveta/kdo-stoji-za-covid-krizi-velkym-resetem-a-green-dealem-dokument-jak-funguje-soucasny-svet/>

Citace: "Kdo vymýšlí destruktivní akce jako Great Reset, Green Deal nebo covid-krize, které nás mají připravit o poslední zbytky svobody a zdrojů?"

Dezinformační obsah typu: Hodnotový

Titulek: **Přirozená imunita v disentu**

<https://dfens-cz.com/prirozena-imunita-v-disentu/>

Citace: " Byl nasazen narativ „očkovaní chrání před těžkým průběhem COVIDu“, ačkoli už v momentě nasazení na mediální frontu bylo jasné, že to nebude nic moc. Vzápětí došlo k další proměně komunikace a fungl nová storyline je „očkovaní chrání před hospitalizací na JIP“. Média začala přinášet různá líčení, jak na JIP v Kotěhůlkách leží 9 neočkovaných a 1 očkovaný, takže účinnost vakcíny je 90% a komu se to nezdá, ten je odmítač. Nejlépe to pojali tady v Budějovicích, kde si covidové zpravodajství vystačilo s konstatováním, že „Pohled na ARO a JIP Infekčního oddělení Nemocnice České Budějovice, a.s. jasně potvrzuje, že očkovaní proti COVID-19 chrání před těžkým průběhem onemocnění“. Což je velmi přesvědčivé. Prostě stačí se tam podívat a bude vám vše jasné."

Dezinformační obsah typu: Radikálně konspirační

Titulek: **Nová americká studie o vedlejších účincích vakcín proti COVID-19**

https://cz24.news/nova-americka-studie-o-vedlejsich-ucincich-vakcin-proti-covid-19/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=nova-americka-studie-o-vedlejsich-ucincich-vakcin-proti-covid-19

Citace: " Amerika je hrdá na to, že na rozdíl od mnoha jiných zemí světa systematicky sleduje vedlejší účinky používaných vakcín. Za tímto účelem byl v USA v roce 1990 vytvořen systém VAERS (Vaccine Adverse Event Reporting System). Je spravován Centrem pro kontrolu a prevenci nemocí (the Centers for Disease Control and Prevention, CDC) a americkým Úřadem pro kontrolu potravin a léčiv (the U.S. Food and Drug Administration, FDA).

Tato jedna databáze shromažďovala zprávy o negativních důsledcích používání vakcín k ochraně proti široké škále infekcí a nemocí. Po tři desetiletí (do začátku roku 2021) byl počet úmrtí podle systému VAERS v průměru 10–20 ročně. A od konce minulého – začátku letošního roku začalo hromadné očkování Američanů proti koronaviru a všechny ukazatele systému VAERS prudce vyskočily."

Příloha 2:

Příklady dezinformačního obsahu na sociálních sítích

Narativ: Očkování nefunguje

Očkování neúčinkuje, nezabrání ani nákaze ani smrti, je to budování závislosti na farmaceutických firmách, forma nátlaku, stále nové mutace a každoroční dávky, přitom podíl očkovaných a neočkovaných je velmi podobný, případ Stardance (rodina Terezy Kostkové se nakazila, i když jsou očkovaní).

naočkovaným, nebo těm, kteří mají pocit, že když se naočkují "budou mít klid" a očkují se jen z nátlaku!

Přemýšlejte!

Březen – očkování nikdy neonemocní.
Duben – očkování populace je jediný způsob porážky viru.
Květen – očkování se nakazí velmi vzácně.
Červenec – očkování se nakazí, ale nemohou mít vážný průběh.
Srpen – očkování mohou mít vážný průběh, ale velmi vzácně.
Září – je potřeba třetí dávka na ochranu.
Říjen – na JIP končí 40% očkovaných.
Prosinec – musíme dát čtvrtou včeličku, protože bude mutace théta?

Takže očkovaná Tereza odvezla očkovanou matku z představení předminulou neděli do nemocnice kde se potvrdil Covid. Očkovaná Tereza do karantény nemusí a vesele to 14 dní roznáší dál, mezitím onemocní její očkovaný otec a potom ty vyvrcholí na Star Dance, kde jako očkovaná a nakažená je ve styku s mnoha přihlížejícími....a do karantény půjdou JENOM NEOČKOVANÍ. NAKAŽENÍ OČKOVANÍ :-d BUDOU ZASE NÁKAZU ŠÍŘIT DÁL, DOKUD TO U NĚKOHU NEBOUCHNE. No a potom se diví pan Vojtěch a spol, že čísla jdou tak nahoru. Ale oni to vlastně chtějí...To není nic proti očkovaným lidem, jsou jen obětí téhle "HRY".

Srovnání očkovaných a neočkovaných za posledních 7 dní

	Zastoupení %	Nakažení		Hospitalizováni		Hospitalizováni na JIP		Zemřeli	
		Počet	Věk	Počet	Věk	Počet	Věk	Počet	Věk
Neočkovaní	42,6 %	15 133	26	431	60	52	59	33	74
Částečně očkovaní	1,0 %	244	33	13	64	2	70	0	bez dat
Plně očkovaní	55,7 %	5 109	50	280	74	42	71	28	81
Očkovaní	0,7 %	4	61	3	60	1	46	0	bez dat

Václav Klaus ml.
 12 hod ·

Jak definovat totalitu?
 Jeden ze symptomů je propaganda, ignorování dat, hnání se za nějakými společnými cíli bez ohledu na cokoli.

No a dnes? U energetiky (reálná cena a ekologický dopad elektromobility a zelené výroby energie; rozvrat a nedostatek energie - ceny letí vzhůru ...; už neplatí fyzika, ale ideologie).

Podobný případ je současná snaha o proočkovanosť.

Zde jsou oficiální data za poslední týden.

Zdroj: <https://ockovani.opendatalab.cz/statistiky...>

Co z nich vyplývá?
 1) na covid zemřelo 33 neočkovaných a 28 očkovaných
 Poměr pacientů na JIP je podobný.

V demokracii bych čekal diskusi nad mírou účinnosti vakcín a koho z očkovaných a nakolik chrání od těžkého průběhu a koho ne. U nás propaganda.

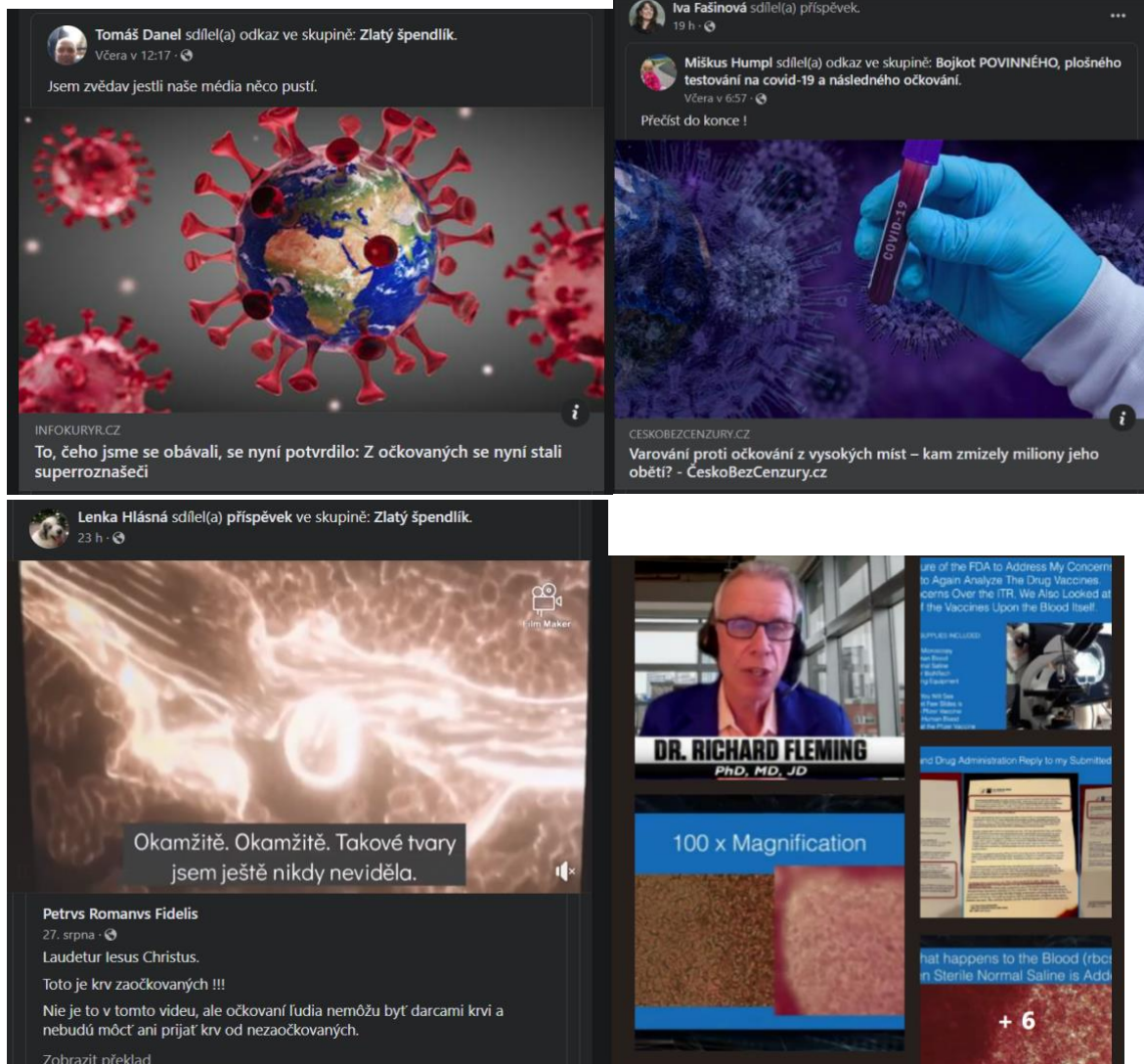
CNN Prima NEWS

CNN.PRIMA.CZ

Jsou očkovaní, přesto se nakazili. Covid mají i slavní rodiče Terezy Kostkové

Narativ: Vedlejší účinky

Očkování jako super-roznašeči, vážné poškození srdce, oběti jdou do miliónů, tají se to, zvláštní tvary krvinek, očkování nesmějí dávat ani dostávat krev, vakcína Pfizer obsahuje rekordní množství nečistot, vážné následky, srážlivost krve.

Narativ: Povinné očkování

SPD jako politický lídr proti povinnému očkování (útoky na Hamáčka), starý výrok M. Kubka, že je povinné očkování zásah do integrity člověka, prosba o výrobu falešného očkovacího pasu.

Josef Šlahař sdílel(a) příspěvek.
22. říjen v 15:29 · 🌐

Miša Nogová

22. říjen v 4:48 · 🌐

Z Telegramu...(rok 2010)

Milan Kubek byl v roce 2010 šokován povinným očkováním. Je to velký zásah do integrity člověka, budeme se soudit, každý ať se rozhodne ... Zobrazit víc

Kissingerův citát z projevu před Radou WHO pro eugeniku, 25. února 2009:

„Jakmile stádo přijme povinné vakcíny, je konec hry. Přijmou cokoli – vynucené dárčovství krve nebo orgánů – „pro vyšší dobro“. Můžeme geneticky modifikovat děti a sterilizovat je – „pro vyšší dobro“.

Ovládněte mysl ovcí a ovládnete stádo. Výrobci vakcín mohou vydělat miliardy a mnozí z vás v této místnosti jsou investoři. Je to skvělá situace, která je výhodná pro všechny. Proředíme stádo a stádo nám zaplatí za to, že ho vyhubíme.

Tomio Okamura - SPD

Platí za to Svoboda a přímá demokracie - SPD · 🌐

Končící ministr vnitra a šéf Ústředního krizového štábu Jan Hamáček (ČSSD) v pondělí podle Novinek.cz uvedl, že pokud se bude epidemiologická situace dále zhoršovat... Zobrazit víc

👍👎 286

206 komentářů 26 sdílení